

Maria Snoek ziet terug op een dienstbaar leven: „Heerlijk!”

Cees Koogje

Maria Snoek is nog elke dag aan het werk in haar woning bij de Hof van Spaland. Foto: Rob Siegerist.

In de gereformeerde kerk in Schiedam is Maria Snoek een begrip, ook sinds de gereformeerden in 2004 ‘opgingen’ in de Protestantse Kerk Nederland. Ze is geboren in de laatste weken van de Eerste Wereldoorlog, om precies te zijn op maandag 30 september 1918, in het prachtige Gorcum. Maar ze woont al bijna 50 jaar in Schiedam en daar spreken we met haar, in haar aangepaste woning in Groenord. Dankzij het ontbreken van drempels kan zij met de scootmobiel en rollator door haar huis. Ook andere voorzieningen maken, dat zij zelfstandig kan blijven wonen, ondanks haar beide voetprothesen.

Haar behoefte aan zelfstandigheid vormt een rode draad in haar leven. Maria is het oudste kind van Govert en Maria Snoek. Na haar worden nog 2 jongens geboren. Verleden jaar overleed haar oudste broer op 92-jarige leeftijd. Haar andere broer leeft nog, Maria noemt hem haar *90-jarige broertje*. Deze hoge leeftijden staan in schril contrast met die van hun vader. Op 34-jarige leeftijd overleed hij aan de gevolgen van tyfus, destijds meestal een dodelijke ziekte. Hun moeder Maria bereikte de leeftijd van 79 jaar. Zij is nooit hertrouwd, want dat wilde zij haar kinderen „niet aandoen.”

Dochter Maria is nooit getrouwd geweest. Er kwamen genoeg Jacobussen voorbij, maar de ware Jacob zat daar niet tussen. Ongetrouwd zijn is in de familie geen uitzondering. Maria had meer ongetrouwde dan getrouwde tantes. Bij hen bracht ze meestal leuke vakanties

door. Haar burgerlijke staat heeft Maria nooit betreurd, integendeel. „Ik heb een heerlijk leven gehad.”

Vader Govert en zijn broer Johan dreven in Gorcum een manufacturenwinkel. Na de dood van Govert lukte het oom Johan minder om het hoofd te bieden aan nieuwe zakelijke ontwikkelingen. Na enkele jaren kocht oom Ko een manufacturenwinkel in Renkum met een bovenwoning, waarin moeder Maria met haar 3 kinderen ging wonen. Moeder huurde de winkel van oom Ko en dat deed zij met verve; de winkel floreerde zo goed, dat het gezin er

een behoorlijke boterham van kon eten. Door de Slag bij Arnhem werd het gezin echter gedwongen te evacueren. Bij terugkomst bleek er weinig van winkel en woning over te zijn. Terugdenkend aan die winkelperiode komen bij Maria, die haar moeder in de winkel hielp, herinneringen boven. Zij herinnert zich haar moeder als een zeer principiële vrouw, voor wie de zondagsrust heilig was. „De klanten kunnen op zaterdag tot 22.00 uur bij ons terecht; waarom moeten ze dan op zondag iets willen kopen?”

Ook toen een medewerker voorstelde, dat hij op zondag best de winkeldeur een paar uurtjes wilde openhouden, weigerde zij dat... noch uw dienstknecht, noch uw dienstmaagd, volgens de bekende Bijbelverzen...

Andere anekdote: oom Zegers kwam op visite, toen moeder in de bovenwoning ziek op bed lag. Hij vertelde, dat hij gezien had dat de bediende een prachtige grote deken had verkocht. Moeder blij, extra inkomsten. Later zagen ze die deken thuis op zijn eigen bed liggen.

In godsdienstig opzicht heeft Maria, voor wat haar kinderjaren betreft, gemengde gevoelens. „We hadden in de gereformeerde kerk van Renkum een saaie dominee. Ik heb wat raampjes zitten tellen...” In haar pubertijd sloegen de twijfels toe: „Waarom laat God al die ellende in de wereld toe?” Haar broertje zorgde met een simpele verklaring voor een ommekeer: „Dat doet God niet, dat doen de mensen.” Zij ging op catechisatie en deed in 1940 samen met 15 andere jongeren belijdenis van haar geloof.

Het getuigschrift van Maria's religieuze studie.

In 1942 kwam er een nieuwe dominee in Renkum, dat was ds. Smeenk. Zij herinnert zich hem als een dominee, die in die oorlogsperiode heldere antwoorden gaf op bijvoorbeeld de vraag, welke overheid nu precies gediend moest; een vraag, die in

Maria op XX-leeftijd met haar moeder en broers Wim en Johan. Foto's: familiearchief Maria Snoek.

sommige kringen actueel was. Sinds die tijd heeft zij het geloof niet meer losgelaten – en andersom. Na de oorlog sloeg Maria haar vleugels uit. Zij las een publicatie van freule Van Limburg Stirum, die, net als zijzelf, de plaats van de vrouw in de kerk te beperkt vond en daarom zelf in Arnhem een opleiding in het leven riep: de GOZE, Gereformeerde Opleiding voor Zending en Evangelisatie. In Maria vond zij een gedreven medestander. Direct na

de oorlog ging zij met veel andere meisjes en jonge vrouwen naar deze opleiding. Er volgde een korte stageperiode in Oegstgeest, waar zij als evangeliste haar werk deed, een functie die mede door de GOZE mogelijk was geworden. Hetzelfde deed zij later in het Friese Ooststellingwerf, met name in het jeugdwerk met jongeren. Zij ging uitstapjes voor hen regelen, leidde jongens-, meisjes- en vrouwenclubs en stond aan het hoofd van 2 zondagsscholen.

Na 7 jaar Friesland volgden 7 jaar Zaandam, waar zij gelijksoortig werk deed. Om verder te komen volgde zij een urgentie cursus aan de sociale academie De Nijenburg in Baarn. Ze behaalde het praktijkdiploma maatschappelijk werker. Hierdoor kwam zij, na sollicitatie, terecht in Schiedam. Per woensdag 1 januari 1964 kwam zij in dienst van de Gereformeerde Vereniging voor Ziekenzorg en Maatschappelijk Werk. Sinds die dag heeft zij onze goede stad nooit meer verlaten, volgend jaar dus al gedurende een halve eeuw. In de Mesdaglaan had zij een bescheiden woonruimte gevonden, waar zij de cliëntèle ontving. Later verhuisde zij naar de Vijfsluizenflat, de 9de verdieping, terwijl de praktijkruimte in de Mesdaglaan nog geruime tijd bleef bestaan.

In 1991 volgde haar laatste verhuizing, naar haar huidige woning in Groenoord. Zij was toen al jaren, sinds 1978, in de vut. Haar kerkelijk tehuis vond zij in haar Schiedamse periode in de Oosterkerk aan de Rotterdamsedijk, in de Julianakerk aan de BK-laan en in de Magnalia Deikerkerk in Nieuwland. Als wijkbewoonster van Groenoord voelt zij zich al jaren thuis in het kerkgebouw De Ark, gelegen tegenover haar flatwoning. Er zijn er maar weinigen in de gereformeerde kerk, die haar niet kennen. Ook al zijn de gereformeerden in 2004 opgegaan in de Protestantse Kerk Nederland, ze is

een begrip in de kerk geworden. Stilzitten is er na haar pensionering niet bij. Zij kwam in aanraking met het Vluchtelingenwerk, dat zich destijds inzette voor vluchtelingen uit Chili na de val van Allende. Zij ging meewerken in Amnesty International en tot op hoge leeftijd

Met de manufacturenwinkel in Renkum Gorcum? verdiende het gezin na vaders overlijden het dagelijks brood.

nam zij deel aan de maandelijks wakes bij de 2 detentieboten, toen nog afgemeerd in de Merwehaven; er zaten uitgeprocedeerde asielzoekers opgesloten. Tijdens die wakes werd geprobeerd de bootbewoners een hart onder de riem te steken. Met een twinkeling in haar ogen herinnert zij zich, dat de politie hen ooit sommeerde het terrein te verlaten, waarop de deelnemers het lied *We shall overcome* aanhieven. Deze herinnering ontroert haar nog. Met anderen maakt zij zich nu druk om Fransman Victor Tate, geboren in Frans-Guyana, verwickeld in een paspoortenconflict met het IND. Als we met haar praten over drijfveren, over inspiratie, dan komt zij uit op de woorden: „Het dienen van God is het dienen van mensen.”

Zij ziet uit naar het Koninkrijk der Hemelen en verzucht: „Waarom duurt dat toch zo lang?” Mijmerend komt zij terug op een verhaal uit haar jeugd. „Op de lagere school – de School met de Bijbel met de naam Laet de Kinderkens tot Mij Komen – zat ik in de klas met Beppie, een meisje met weinig vaardigheden. Ze kon niet zo veel, wél mooi schrijven. Op een dag zegt meester Van Dam: jullie weten, dat ik nooit het cijfer 10 aan iemand geef; dat doe ik vandaag wel. Beppie krijgt voor schrijven een 10.. ! Beppie straalde van oor tot oor en wij verdrongen ons om Beppie om haar schrijfkunst te bewonderen. Ik zal dat nooit vergeten.”

Is toen misschien de basis gelegd voor haar hele verdere leven, voor het dienen van de naaste... voor het omzien naar elkaar?

Maria aan het eind van de Tweede Wereldoorlog.

Maria's op 34-jarige leeftijd gestorven vader.